

Uzasadnienie do projektu z dnia 17 lutego 2016 r. ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej

I. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. *o działach administracji rządowej* (Dz. U, z 2015 r. poz. 812 z późn. zm), minister właściwy do spraw finansów publicznych odpowiada między innymi za:

- realizację dochodów z podatków bezpośrednich, pośrednich i opłat,
- realizację przepisów dotyczących ceł,
- dochodzenie należności Skarbu Państwa,
- kontrolę skarbową oraz nadzór nad organami kontroli skarbowej.

Realizacja powyższych zadań dokonywana jest aktualnie przez następujące organy:

- Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej,
- Szefa Służby Celnej,
- dyrektorów izb skarbowych,
- naczelników urzędów skarbowych

które podlegają ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy *o działach administracji rządowej*.

Równocześnie Generalnemu Inspektorowi Kontroli Skarbowej podlegają dyrektorzy urzędów kontroli skarbowej działający na obszarze poszczególnych województw, a Szef Służby Celnej kieruje Służbą Celną, której terenowymi organami są: dyrektorzy izb celnych oraz naczelnicy urzędów celnych.

Obecnie administracja podatkowa i celna zajmująca się gromadzeniem dochodów budżetowych w ramach administracji rządowej posiada strukturę terenową rozproszoną, skupioną w trzech niezależnie funkcjonujących pionach:

- administracja podatkowa: 16 izb skarbowych oraz 400 urzędów skarbowych,

- Służba Celna: 16 izb celnych, 45 urzędów celnych (wraz ze 141 oddziałami celnymi),
- kontrola skarbową: 16 urzędów kontroli skarbowej.

Rozproszenie i powielanie niektórych zadań związanych z procesem poboru należności podatkowych i celnych w ramach poszczególnych służb (np. kontrola prawidłowości realizacji obowiązków podatkowych i celnych) powoduje, iż nie jest możliwe ich realizowanie w sposób spójny i jednolity, a zarazem z optymalnym wykorzystaniem dostępnej kadry oraz zasobów organizacyjnych i finansowych.

W szczególności w obowiązującym stanie prawnym funkcjonują regulacje, które w odmienny sposób regulują kwestie kontroli przeprowadzanych przez organy kontroli skarbowej, organy podatkowe oraz organy celne. Takie rozwiązanie powoduje, że podatnicy podlegają różnym reżimom kontrolnym, zarówno prowadzonym na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. 2015, poz. 553 z późn. zm.), ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. 2015, poz. 613 z późn. zm.) oraz kontroli prowadzonej przez organy celne. Równoczesne funkcjonowanie kilku tożsamyh postępowań kontrolnych wobec podatników sprzyja powstawaniu istotnych różnic proceduralnych, które wpływają na prawa i obowiązki podatników.

Kontrola skarbową obejmuje w szczególności badanie celowości w czasie podejmowania decyzji i zgodności z prawem wykorzystania i rozporządzania mieniem państwowym, zapobieganie i wykrywanie naruszeń krajowych przepisów celnych oraz ściganie naruszeń krajowych lub wspólnotowych przepisów celnych przez wykonywanie nadzoru transgranicznego osób, miejsc, środków transportu i towarów oraz dostawy kontrolowanej, kontrolę oświadczeń o stanie majątkowym osób - obowiązanych do ich składania - zatrudnionych lub pełniących służbę w jednostkach organizacyjnych administracji celnej, podatkowej oraz kontroli skarbowej podległych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych. Ważnymi zadaniami realizowanymi przez kontrolę skarbową są również:

- audyt gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej,
- pozyskiwanie informacji w drodze czynności operacyjno-rozpoznawczych.

Minister Finansów nadzoruje ponadto służby ujawniające i zwalczające patologie zagrażające bezpieczeństwu finansowemu obywateli, podmiotów gospodarczych oraz systemowi państwa poprzez:

- Generalnego Inspektora Informacji Finansowej i nadzorowany przez niego departament Ministerstwa Finansów działający w międzynarodowym systemie jednostek analityki finansowej (ang. Financial Intelligence Unit),
- komórkę organizacyjną Ministerstwa Finansów koordynującą procedury kontroli finansowej i działania audytu wewnętrznego w administracji publicznej.

Utrzymywanie aktualnego stanu wywiera niewątpliwie negatywny wpływ na stopień ściągłości należnych zobowiązań podatkowych i ukształtowanie budżetu państwa, a zatem na możliwości wykonywania funkcji państwowych przez jednostki administracji rządowej, a także na poziom dobrowolności w wypełnianiu zobowiązań o charakterze powszechnym. Z powodu wskazanych powyżej słabości administracji podatkowej, koszty administracyjne poboru podatków w Polsce kształtują się na zbyt wysokim poziomie (1,6% w roku 2013) w porównaniu z innymi państwami o rozwiniętej gospodarce rynkowej (przykładowo 0,85% w Irlandii oraz 0,67% w Hiszpanii).

Obecne struktury administracji podatkowej, kontroli skarbowej i Służby Celnej należy dostosować do zmieniających się realiów rynkowych i współpracy z administracjami państw członkowskich Unii Europejskiej. W obecnym kształcie funkcjonują, z pewnymi modyfikacjami, od ponad trzydziestu lat. W tym czasie zmieniły się realia gospodarcze i oczekiwania Państwa oraz klientów administracji. Podmioty prowadzą działalność na coraz większą skalę w ramach globalnej gospodarki rynkowej. Poszukują one kapitału do rozwoju we wszelkich dostępnych miejscach nie tylko zaciągając kredyty, ale emitując akcje, obligacje, obracając własnymi i cudzymi wierzytelnościami, zarówno w kraju, jak i zagranicą. Wykorzystują również nowe instrumenty prawne korzystając z leasingu, franchisingu, factoringu, outsourcingu. Powyższe oraz coraz powszechniejsze zjawisko optymalizacji podatkowej, w tym agresywnej, w szczególności prowadzonej w ramach wymiany międzynarodowej, wymaga od Państwa odpowiedniego dostosowania aparatu wykonawczego.

Globalizacja gospodarki światowej oraz funkcjonowanie Polski w ramach Unii Europejskiej wymusza i jednocześnie wskazuje na konieczność intensyfikacji działań w kierunku :

- wzajemnej pomocy w zwalczaniu omijania przepisów podatkowych i celnych, a także umożliwiania przeprowadzania wspólnych, jednoczesnych kontroli, w tym w obecności urzędników administracji podatkowej, kontroli skarbowej i celnej jednego państwa na terytorium innego,

- współpracy administracyjnej w zakresie podatków i cel: przekazywania informacji, konieczności posiadania elektronicznych baz danych, możliwości określenia całkowitej wartości towarów, prawidłowości obrotu towarowego.

W dzisiejszej administracji tworzonej przez ww. konsolidowane organy występują problemy związane ze strukturą, infrastrukturą oraz sprawami pracowniczymi, które w praktyce oznaczają:

- niejednolitość struktur organizacyjnych,
- w istotnej części papierowy obieg dokumentów,
- dysproporcje w wyposażeniu urzędów,
- brak możliwości optymalnego gospodarowania środkami przeznaczonymi na finansowanie prowadzonych działań,
- brak jasno określonej ścieżki kariery,
- niewystarczająco rozwinięte kanały komunikacji pomiędzy organami,
- rozproszone bazy danych,
- różne standardy działania,
- brak jednolitych procedur,
- rozproszenie i powielanie kompetencji oraz konkurencyjność podejmowanych działań.

Wszystko to negatywnie wpływa na skuteczność działań podejmowanych przez administrację państwową oraz koszty poboru danin.

Taka ocena obecnej sytuacji administracji podatkowej, kontroli skarbowej i Służby Celnej wskazuje na konieczność reformy aparatu administracyjnego.

Głównymi celami projektowanych przepisów będzie:

- zdecydowane ograniczenie skali oszustw podatkowych,
- zwiększenie skuteczności poboru należności podatkowych i celnych,
- zwiększenie poziomu dobrowolności wypełniania obowiązków podatkowych,
- zapewnienie obsługi klienta na wysokim poziomie,
- obniżenie kosztów funkcjonowania administracji skarbowej w relacji do poziomu uzyskiwanych dochodów budżetowych,
- rozwój profesjonalnej kadr.

Celem reformy jest stworzenie administracji skarbowej pobierającej daniny publiczne oraz dbającej o bezpieczeństwo finansowe:

- a. jednolitej,
- b. nowoczesnej,
- c. efektywnej,
- d. skutecznej,
- e. zarządzanej przez cele,
- f. nastawionej na klienta,
- g. przyjaznej dla klienta,
- h. odpornej na korupcję,
- i. transparentnej.

Projekt ustawy zakłada powołanie Krajowej Administracji Skarbowej w miejsce obecnie funkcjonujących: administracji podatkowej, kontroli skarbowej i Służby Celnej, czyli powołanie skonsolidowanej administracji skarbowej. Krajowa Administracja Skarbowa będzie podporządkowana ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.

Konsolidacja przeprowadzona zostanie w dwóch obszarach:

- a. konsolidacja przedmiotowa departamentów na poziomie centralnym w Ministerstwie Finansów,
- b. konsolidacja podmiotowa na poziomie regionalnym oraz lokalnym izb i urzędów skarbowych, urzędów kontroli skarbowych, izb i urzędów celnych w izby administracji skarbowej oraz w urzędy administracji skarbowej i urzędy celno-skarbowe.

W skonsolidowanej administracji skarbowej będą funkcjonowały następujące organy Krajowej Administracji Skarbowej:

1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych;
2. Szef Krajowej Administracji Skarbowej;
3. Zastępca Szefa Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zwany dalej: „Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej”;
4. dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej;
5. dyrektor izby administracji skarbowej;

6. naczelnik urzędu administracji skarbowej;
7. naczelnik urzędu celno-skarbowego.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych koordynuje i współdziała w kształtowaniu polityki państwa w zakresie zadań KAS oraz może określać kierunki działania i rozwoju KAS, zaś rolę wiodącą z punktu widzenia realizacji zadań KAS przypisano Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej.

Podstawowe zadania w procesie poboru danin realizuje naczelnik urzędu administracji skarbowej. Do jego kompetencji należy pobór podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych jak również innych należności na podstawie odrębnych przepisów oraz egzekucja administracyjna należności pieniężnych.

Naczelnik urzędu celno-skarbowego realizuje w szczególności zadania w zakresie wykonywania kontroli, obejmowania towarów procedurami celnymi, rozpoznawania, wykrywania, zapobiegania i zwalczania przestępstw skarbowych.

Nadzór nad realizacją zadań wykonywanych przez naczelników urzędów administracji skarbowej i celno-skarbowych sprawuje dyrektor izby administracji skarbowej.

Takie uregulowanie pozycji organów KAS zapewni jednolitość polityki i wykładni prawa w zakresie realizowanych przez te organy zadań.

W skład Krajowej Administracji Skarbowej wchodzić będą następujące jednostki organizacyjne:

1. urząd administracji skarbowej – jako jednostka organizacyjna, przy pomocy której naczelnik urzędu administracji skarbowej wykonuje swoje zadania;
2. urząd administracji celno-skarbowej – jako jednostka organizacyjna, przy pomocy której naczelnik urzędu celno-skarbowego wykonuje swoje zadania;
3. izba administracji skarbowej – jako jednostka organizacyjna, przy pomocy której dyrektor izby administracji skarbowej wykonuje swoje zadania;
4. Krajowa Informacja Skarbowa – jako jednostka organizacyjna wykonująca zadania w obszarze systemu informacyjnego prawa podatkowego i celnego.

Obsługę KAS będą zapewniały:

1. Krajowa Szkoła Skarbowości – jako jednostka organizacyjna wykonująca zadania szkolenia i doskonalenia zawodowego;
2. Centrum Informatyki Resortu Finansów – jako jednostka organizacyjna wykonująca zadania w obszarze systemów informatycznych.

Tak zaproponowany model administracji skarbowej umożliwi:

- efektywny pobór podatków,
- usprawnienie obsługi podatnika,
- skuteczną egzekucję administracyjną należności pieniężnych,
- zmniejszenie luki podatkowej,
- poprawę skuteczności i efektywności w zwalczaniu oszustw podatkowych i odzyskiwaniu zaległości podatkowych i celnych,
- poprawę obsługi i wsparcia podatnika, w tym przedsiębiorcy w prawidłowym wykonywaniu obowiązków podatkowych i celnych,
- sprecyzowanie odpowiedzialności osób kierujących administracją skarbową,
- jednolite orzecznictwo w sprawach podatkowych i celnych na terenie całego kraju,
- efektywną, tzn. rzetelną i szybką weryfikację danych podawanych przez podatników w deklaracjach podatkowych i dokumentach celnych,
- zwiększenie efektywności i skuteczności kontroli wywiązywania się przez podatników z zobowiązań podatkowych,
- sprawny przepływ informacji,
- lepszą współpracę między sobą wszystkich organów administracji skarbowej,
- usprawnienie systemu doboru kadry, jej kształcenia i motywowania,
- stworzenie systemu zbierania i analizowania danych,
- usprawnienie systemu zapewniającego bezpieczeństwo finansowe państwa,
- właściwe zorganizowanie ochrony celnej granicy wschodniej Polski, która jest jednocześnie granicą wschodnią Unii Europejskiej,
- poprawienie wizerunku administracji skarbowej.

Wprowadzana reforma ma również usprawnić współpracę z organami administracji państw Unii Europejskiej. Współpraca z organami administracyjnymi krajów unijnych jest

wymuszona z jednej strony globalizacją gospodarki a z drugiej strony przepisami prawa unijnego i umowami międzynarodowymi.

II. Rozwiązania szczegółowe projektowanej ustawy

Projektowana ustawa składa się z ośmiu działów, w których uregulowano:

Dział I - Zagadnienia ogólne (art. 1- art. 14), m.in.:

- zakres przedmiotowy ustawy,
- zadania i uprawnienia Krajowej Administracji Skarbowej,
- zagadnienia dotyczące organizacji Krajowej Administracji Skarbowej;

Dział II - Organy Krajowej Administracji Skarbowej (art. 15 – art. 38), m.in:

- zadania ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
- zadania szefa KAS,
- zadania dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej,
- zadania dyrektorów izb administracji skarbowej,
- zadania naczelników urzędów administracji skarbowej,
- zadania naczelników urzędów celno-skarbowych;

Dział III - Jednostki organizacyjne Krajowej Administracji Skarbowej (art. 39 – art. 51), m.in:

- przepisy ogólne dotyczące jednostek organizacyjnych KAS,
- zadania i zasady działania Krajowej Szkoły Skarbowości,
- zadania i zasady działania Centrum Informatyki Resortu Finansów;

Dział IV – Kontrola celno-skarbowa, kontrola uproszczona, audyt, czynności audytowe, urzędowe sprawdzenie oraz szczególne uprawnienia organów Krajowej Administracji Skarbowej oraz funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej (art. 52 – art. 149), m.in.:

- zasady ogólne i uprawnienia KAS w zakresie kontroli,
- zasady ogólne i uprawnienia KAS w zakresie kontroli uproszczonej,
- przedmiot i zasady wykonywania audytu i czynności audytowych,

- zasady przeprowadzania urzędowego sprawdzenia,
- szczególne uprawnienia organów KAS i funkcjonariuszy;

Dział V – Praca i służba w Krajowej Administracji Skarbowej (art. 150 – art. 263), m.in.:

- zasady ogólne dotyczące pracy i służby w KAS,
- szczegółowe regulacje dotyczące pracy w KAS,
- regulacje dotyczące przebiegu służby w Służbie Celno-Skarbowej,
- stanowiska i stopnie służbowe funkcjonariuszy,
- obowiązki i prawa funkcjonariuszy,
- uposażenia i inne świadczenia pieniężne funkcjonariuszy,

Dział VI – Odpowiedzialność dyscyplinarna (art. 264 – art. 288), m.in.:

- powołanie komisji dyscyplinarnej oraz rzecznika dyscyplinarnego,
- odpowiedzialność dyscyplinarną funkcjonariuszy,
- rozpatrywanie sporów o roszczenia funkcjonariuszy ze stosunku służbowego

Dział VII - Kary pieniężne (art. 289).

Dział VIII – Przepisy końcowe (art. 290).

1. Przepisy ogólne

W art. 1 projektu określono zadania i organizację oraz cel utworzenia Krajowej Administracji Skarbowej, przewidując równocześnie, że nazwa Krajowej Administracji Podatkowej, skrót KAS oraz znak graficzny KAS przysługuje wyłącznie tej organizacji. Powyższe pozwoli na wzmocnienie tożsamości nowej organizacji. Projektowana ustawa wskazuje, iż w ramach KAS tworzy się - obok działającego w KAS korpusu służby cywilnej - wyodrębnioną Służbę Celno-Skarbową, będącą formacją jednolitą i umundurowaną. Przepis art. 1 ust. 4 przewiduje delegację ustawową dla Ministra Finansów do określenia w drodze rozporządzenia wzoru znaku graficznego KAS.

Katalog zadań Krajowej Administracji Skarbowej ustalono w art. 2. Wymienione w tym przepisie zadania są powieleniem zadań wynikających z dotychczas obowiązujących ustaw: ustawy o urzędach i izbach skarbowych, ustawy o służbie celnej oraz ustawy o kontroli skarbowej, a także innych ustaw, w tym w szczególności wybranych ustaw prawa podatkowego.

Dodatkowo proponowany przepis art. 2 ust. 4 przewiduje, że Szef KAS przedkłada Radzie Ministrów, w terminie do dnia 31 marca, sprawozdanie z realizacji zadań KAS za rok poprzedni.

Proponowane zapisy art. 3 – 7 ustawy dotyczą pozyskiwania informacji przez organy Krajowej Administracji Skarbowej i stanowią rozwinięcie dotychczas obowiązujących przepisów ustaw: ordynacja podatkowa, o służbie celnej oraz o kontroli skarbowej. Powyższe wynika ze skumulowania dotychczasowych zadań i uprawnień organów podatkowych, kontroli skarbowej oraz organów służby celnej w ramach organów Krajowej Administracji Skarbowej.

W szczególności proponowany art. 3 odzwierciedla obowiązujące przepisy art. 5 ustawy o służbie celnej, proponowany art. 4 odzwierciedla treść obowiązującego art. 7 ustawy o kontroli skarbowej, art. 5 odpowiada art. 7 ustawy o służbie celnej, zaś art. 6 odpowiada art. 33 ustawy o kontroli skarbowej.

W art. 8 - 14 projektu ustawy przewidziano szereg regulacji mających na celu budowę tożsamości nowej organizacji, w oparciu o dotychczasowe tradycje służby celnej, administracji podatkowej i kontroli skarbowej.

Art. 8 – zobowiązuje ministra właściwego do spraw finansów publicznych do wydania rozporządzenia określającego wzory legitymacji służbowych i znaku identyfikacyjnego, organów właściwych do ich wydawania, tryb wydawania, składania do depozytu, wymiany i zwrotu.

W art. 9 uregulowano kwestie nadania sztandaru KAS oraz możliwość nadania sztandaru izmom administracji skarbowej, zobowiązując ministra właściwego do spraw finansów publicznych do wydania rozporządzenia określającego wzór sztandaru KAS, podstawowe elementy wzoru sztandaru nadawanego izmom administracji skarbowej oraz tryb nadawania sztandarów. Upoważnienie to pozwoli na określenie podstawowych elementów wzorów sztandarów uwzględniających tradycję służby celnej, administracji podatkowej i kontroli skarbowej zapewniając ich spójność zarówno pod względem kolorystycznym jak i wykorzystanych elementów wizualnych. Powyższe stanowi kontynuację rozwiązań przewidzianych w art. 12 ustawy o służbie celnej, równocześnie sankcjonuje praktykę funkcjonującą obecnie w niektórych jednostkach administracji podatkowej i skarbowej.

Art. 10 określa, iż Dzień 21 września będzie Dniem Krajowej Administracji Skarbowej. Stanowi to powielenie dotychczasowej regulacji zawartej w art. 14 ustawy o służbie celnej ustanawiającej 21 września Dniem Służby Celnej. Równocześnie zmienia on dotychczasowe rozwiązania obowiązujące w administracji podatkowej i skarbowej (zawarte odpowiednio w art. 6a ustawy o urzędach i izbach skarbowych oraz art. 6a ustawy o kontroli skarbowej, które ustanawiały 31 lipca Dniem Skarbowości).

Zagadnienia przyznawania przez ministra właściwego do spraw finansów odznaki honorowej „Zasłużony dla Krajowej Administracji Skarbowej” uregulowano w art. 11. W projekcie zaproponowano trzy stopnie odznaki (złota, srebrna i brązowa). W związku z powyższym postanowiono, iż odznaka tego samego stopnia może być nadana tej samej osobie tylko raz, oraz że osobie wyróżnionej odznaką nie nadaje się odznaki w stopniu niższym od posiadanego. W projekcie ustawy wskazano, że osoba, której nadano odznakę, otrzymuje legitymację potwierdzającą jej nadanie. Przepis ten w ust. 7 zobowiązuje ministra właściwego do spraw finansów do wydania rozporządzenia regulującego kwestie dotyczące odznaki.

Powyższe rozwiązanie odnosi się do obecnie obowiązujących przepisów ustawy o służbie celnej dotyczących odznaki "Zasłużony dla Służby Celnej" ujednolicając dotychczasowe rozwiązania w tym zakresie obowiązujące w służbie celnej oraz administracji podatkowej i skarbowej (dotychczas dwustopniowa – srebrna i złota - Odznaka Honorowa za Zasługi dla Skarbowości Rzeczypospolitej Polskiej).

W art. 12 przewidziano możliwość określenia zarządzeniem ministra właściwego do spraw finansów publicznych „Strategii działania Krajowej Administracji Skarbowej”. Mając na uwadze szczególną rolę jaką Krajowa Administracja Skarbowa ma pełnić w zwalczaniu oszustw podatkowych w VAT oraz zapobieganie unikaniu opodatkowania podatkiem dochodowym zasadne jest określenie strategicznych zadań Krajowej Administracji Skarbowej.

W art. 13 wprowadzono rozwiązanie (wzorowane na dotychczas obowiązującym w ustawie o służbie celnej), zgodnie z którym Szef KAS może tworzyć organy opiniodawczo-doradcze. Tworząc taki organ opiniodawczo-doradczy w sprawach należących do zadań KAS Szef KAS jest zobowiązany określić dodatkowo długość kadencji, na jaką organ został powołany.

Przepis art. 14 daje Szefowi KAS podstawę do zawarcia porozumień umożliwiających prowadzenie działalności duszpasterskiej w Krajowej Administracji Podatkowej. Powieliła on rozwiązanie zawarte w art. 13 dotychczasowej ustawy o służbie celnej.

2. Organy Krajowej Administracji Skarbowej

W Dziale II projektu ustawy określono organizację Krajowej Administracji Skarbowej, wskazując na kompetencje oraz strukturę organizacyjną organów. Mając na uwadze zadania i funkcje, jakie zostały przypisane Krajowej Administracji Skarbowej, która na mocy ustaw podatkowych oraz odrębnych przepisów realizuje zadania organów podatkowych, organów celnych, organów egzekucyjnych, organów postępowania przygotowawczego, Generalnego Inspektora Informacji Finansowej oraz dotychczasowych organów kontroli skarbowej określono nowy katalog organów Krajowej Administracji Skarbowej, którymi stosownie do projektowanego art. 15 ustawy są:

1. minister właściwy do spraw finansów publicznych,

2. Szef Krajowej Administracji Skarbowej,
3. dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej,
4. dyrektor izby administracji skarbowej,
5. naczelnik urzędu administracji skarbowej,
6. naczelnik urzędu celno-skarbowego.

Projekt przewiduje, że w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu organem KAS jest Szef KAS i Generalny Inspektor Informacji Finansowej.

Przepis art. 15 ust. 3 przewiduje delegację ustawową dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia, w drodze rozporządzenia wydanego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej, terytorialnego zasięgu działania oraz siedziby dyrektorów izb administracji skarbowej, naczelników urzędów administracji skarbowej, naczelników urzędów celno-skarbowych, a także siedziby dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z uwzględnieniem potrzeby właściwego zorganizowania wykonywanych przez ww. organy zadań. Jednak wzorem istniejących rozwiązań przewidzianych w dotychczasowej ustawie o urzędach i izbach skarbowych niektóre kategorie podatników i płatników, o istotnym znaczeniu gospodarczym lub społecznym, w szczególności wykonujących określony rodzaj działalności gospodarczej lub osiągających określoną wysokość przychodu netto w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości, będą mogły być obsługiwane przez innego niż właściwego miejscowo naczelnika urzędu administracji (art. 15 ust. 4 projektu). Chodzi o tzw. wyspecjalizowane urzędy skarbowe, które w obecnym stanie prawnym obsługują kategorię podatników wymienioną w art. 5 ust. 9b ustawy o urzędach i izbach skarbowych. Stąd też, w celu umożliwienia elastycznego reagowania na potrzeby podatników i płatników, proponuje się, aby katalog kategorii podatników, którzy będą obsługiwani przez tzw. wyspecjalizowany urząd administracji skarbowej, wynikał z przepisów rozporządzenia, a nie jak ma to miejsce obecnie z ustawy. Zatem Minister Finansów, mając na względzie gospodarcze lub społeczne potrzeby podatników i płatników obsługiwanych przez Krajową Administrację Skarbową, w drodze rozporządzenia, może określić:

1. kategorie podatników i płatników obsługiwanych przez innego niż właściwego miejscowo naczelnika urzędu administracji skarbowej;
2. warunki zaliczania ww. podatników i płatników do odpowiedniej kategorii;

3. naczelników urzędów administracji skarbowej do obsługi ww. podatników i płatników, terytorialny zasięg ich działania i siedzibę;
4. tryb zawiadamiania o zmianie właściwości naczelnika urzędu administracji skarbowej.

Określony w ustawie o urzędach i izbach skarbowych katalog kategorii podatników obsługiwanych przez tzw. wyspecjalizowane urzędy skarbowe od chwili ich zawarcia w ustawie o urzędach i izbach skarbowych, tj. przez ponad 10 lat, nie był modyfikowany, a tym samym nie uwzględnia zmian gospodarczych i prawnych w zakresie powstawania nowych kategorii podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. W związku z tym, wymieniony w ustawie zamknięty katalog podatników nie odpowiada obecnym potrzebom. Stąd też uzasadnione jest, aby minister właściwy do spraw finansów publicznych, poprzez umożliwienie mu wydawania rozporządzenia, miał większy wpływ na elastyczne określanie, w zależności od potrzeb, katalogu podatników i płatników wymagających obsługi przez ww. urząd administracji skarbowej. Przy czym zakłada się, iż system kategoryzacji podatników i płatników będzie realizowany jako działanie ciągłe, uwzględniające bieżące potrzeby podatników w zakresie ich rzeczywistych potrzeb. Dlatego też kategorie podatników i płatników mogą się zmieniać. Jako przykład można wskazać, iż na mocy ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku tonażowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1387) spółka komandytowo-akcyjna od dnia 1 stycznia 2014 r. stała się podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych. Stąd też w obecnym stanie prawnym istniały pewne wątpliwości, czy spółka ta może być obsługiwana przez wyspecjalizowany urząd skarbowy. W przypadku wydawania przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych rozporządzenia, ww. wątpliwości będą na bieżąco rozwiązywane.

W projekcie ustawy (art. 15 ust. 6) przewiduje się także możliwość wyznaczenia organu KAS do wykonywania niektórych zadań KAS. Rozwiązanie takie pozwoli na tworzenie tzw. centrów kompetencyjnych, np. w zakresie przygotowania oraz doręczania korespondencji, archiwizacji, centralnej analizy ryzyka zewnętrznego. W takich sytuacjach minister właściwy do spraw finansów publicznych będzie mógł, w drodze rozporządzenia, wyznaczyć np.: dyrektora izby administracji skarbowej do wykonywania niektórych zadań należących do innego dyrektora izby administracji skarbowej określając te zadania oraz terytorialny zasięg ich działania, kierując się sprawnym i efektywnym wykonywaniem zadań (art. 15 ust. 7).

Wypełnienie obu ww. delegacji pozwoli ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych na elastyczne zarządzanie podległymi mu organami i niezwłoczne reagowanie na pojawiające się nowe potrzeby w zakresie usprawnienia i podniesienia efektywności wykonywanych zadań przez Krajową Administrację Skarbową, jak również sprawną obsługę poszczególnych kategorii podatników i płatników.

Artykuły 16 -18 określają pozycję ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, w związku z faktem ustanowienia Szefa Krajowej Administracji Skarbowej organem KAS oraz zadania Szefa KAS.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych koordynuje i współdziała w kształtowaniu polityki państwa w zakresie zadań KAS.

Szef KAS realizuje w szczególności zadania, które obecnie wykonuje Szef Służby Celnej oraz Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, a także dotychczasowe zadanie ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, jako naczelnego organu odpowiedzialnego za przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Ponadto Szef KAS sprawuje nadzór na działalnością organów KAS.

Proponuje się, by Szefa KAS, równocześnie pełniącego funkcję sekretarza stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych, powoływał Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Tryb powołania Szefa KAS jest identyczny z dotychczas stosowanym w odniesieniu do Szefa Służby Celnej.

Zapisy przewidziane w art. 19 projektu są kontynuacją regulacji zawartych w art. 5 ust. 12–14 ustawy o urzędach i izbach skarbowych, którymi zobowiązano ministra właściwego do spraw finansów publicznych do prowadzenia i udostępnienia sądom prowadzącym księgi wieczyste, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, listy naczelników urzędów skarbowych, osób pełniących obowiązki naczelników urzędów skarbowych oraz zastępców naczelników urzędów skarbowych, która zawiera imię i nazwisko, właściwy urząd skarbowy, datę powołania na stanowisko, datę odwołania ze stanowiska, informacje o zawieszeniu stosunku pracy oraz datę wygaśnięcia stosunku pracy. Projektowane przepisy uwzględniają powyższe regulacje, przy czym przenoszą obowiązek prowadzenia listy i zapewnienie do niej dostępu z ministra właściwego do spraw finansów publicznych na Szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

Zapisane w art. 20 uprawnienie do pozyskiwania informacji z organów administracji publicznej, państwowych jednostek organizacyjnych, a także zlecenia wykonania czynności organom administracji publicznej, państwowym jednostkom organizacyjnym oraz osobom prawnym uprawnionym do kontroli dokumentów ma na celu umożliwienie Szefowi KAS wykonywanie funkcji specjalnej jednostki w rozumieniu art. 85 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549). Powyższa regulacja jest kontynuacją rozwiązania zawartego w art. 17 ustawy o służbie celnej.

W art. 21 przewidziano, że Szef Krajowej Administracji Skarbowej będzie wykonywał zadania przy pomocy zastępców Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej, dyrektorów izb administracji skarbowej, naczelników urzędów administracji skarbowej, naczelników urzędów celno-skarbowych, dyrektora Krajowej Szkoły Skarbowości, dyrektora Centrum Informatyki Resoru Finansów oraz dyrektorów komórek organizacyjnych urzędu.

Projekt ustawy w art. 22 przewiduje, że Szef KAS wykonuje swoje zadania na terenie całego kraju.

W art. 23 – 24 ustawy zawarto regulacje dotyczące zastępców Szefa Krajowej Administracji Skarbowej. W szczególności projekt przewiduje, że zastępców Szefa KAS – podsekretarzy stanu w urzędzie obsługującym Ministra Finansów - w liczbie nie większej niż trzech powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Finansów.

W ustawie dokonano wyodrębnienia Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej, jako organu właściwego w sprawach dotyczących wydawania interpretacji indywidualnych przepisów prawa podatkowego. Rozwiązania przyjęte w odniesieniu do Krajowej Informacji Skarbowej wpisują się w ogólne założenia projektowanej ustawy mającej na celu zespolenie służb administracji podatkowej, Służby Celnej oraz kontroli skarbowej. Połączenie to nastąpi także w sferze wykonywania zadań o charakterze informacyjnym.

Zgodnie z projektem Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej powołuje minister właściwy do spraw finansów na wniosek Szefa KAS, przy czym funkcję tą osoba powołana może pełnić nie dłużej niż pięć lat z możliwością jednokrotnego przedłużenia o kolejne pięć lat. W przypadku zastępców Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej powołania dokonuje Szef KAS na wniosek Dyrektora KIS.

Wyodrębnienie powyższego organu uzasadnione jest tym, że obecnie działalność informacyjna administracji podatkowej oraz Służby Celnej w powyższym zakresie jest rozproszona - brak jest sprawnej i dobrej koordynacji. W obowiązującym stanie prawnym działalność ta jest bowiem prowadzona w głównej mierze przez Krajową Informację Podatkową oraz Centrum Informacji Służby Celnej. Zadania Krajowej Informacji Podatkowej wykonuje sześć biur Krajowej Informacji Podatkowej usytuowanych w strukturach pięciu różnych izb skarbowych. Natomiast zadania Centrum Informacji Służby Celnej wykonuje jeden z wydziałów Izby Celnej w Katowicach. Głównymi zadaniami Krajowej Informacji Podatkowej jest wydawanie indywidualnych interpretacji przepisów prawa podatkowego oraz udzielanie telefonicznej informacji na temat podatków (z wyłączeniem podatków i opłat lokalnych). Natomiast działalność Centrum Informacji Służby Celnej obejmuje udzielanie informacji na temat przepisów celnych oraz przepisów odrębnych związanych z obrotem towarowym, przepisów dotyczących kontroli podatku akcyzowego oraz podatku od towarów i usług z tytułu importu towarów oraz zasad kontroli gier hazardowych. Część z zagadnień podatkowych, np. podatek akcyzowy czy podatek od towarów i usług, jest obsługiwana zarówno przez Krajową Informację Podatkową jak i Centrum Informacji Służby Celnej. Takie rozproszenie odbija się niekorzystnie na jednolitości i spójności przekazywanych przez jednostki resortu informacji oraz prowadzi do powstawania luk informacyjnych. Uniemożliwia także efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów osobowych i rzeczowych oraz ich alokację, w zależności od aktualnych potrzeb.

Podstawową przesłanką do powołania dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej jako odrębnego organu jest budowa spójnego systemu informacji podatkowej i celnej. Bazując na dotychczasowych doświadczeniach związanych z funkcjonowaniem Krajowej Informacji Podatkowej oraz Centrum Informacji Służby Celnej stwierdzić należy, że cel ten może zostać osiągnięty tylko wtedy, kiedy Krajowa Informacja Skarbowa będzie funkcjonować jako scentralizowana, oddzielna instytucja, skutecznie i efektywnie zarządzająca swoimi zasobami.

Stąd też wyodrębnienie w strukturze Krajowej Administracji Skarbowej dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej pozwoli na wprowadzenie jednolitych zasad zarządzania i skutecznego nadzoru nad realizacją powierzonych mu zadań.

W art. 29 – 30 określono zadania i tryb powoływania dyrektorów izb administracji skarbowej. Projekt przewiduje, że dyrektorów izb administracji skarbowej powołuje minister właściwy do spraw finansów na wniosek Szefa KAS z czasowym ograniczeniem okresu pełnienia funkcji w jednej jednostce. Zastępcy dyrektora IAS będą powoływani przez Szefa KAS na wniosek dyrektora IAS.

Do zadań dyrektorów IAS należy między innymi:

- nadzór nad działalnością naczelników urzędów administracji skarbowej i naczelników urzędów celno-skarbowych;
- rozstrzyganie w drugiej instancji w sprawach należących w pierwszej instancji do naczelników urzędów administracji skarbowej i naczelników urzędów celno-skarbowych;
- wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych;
- wykonywanie czynności audytowych;
- ustalanie i udzielanie oraz analizowanie prawidłowości wykorzystywania dotacji przedmiotowych dla przedsiębiorców w zakresie określonym przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przepisów prawa podatkowego i celnego, w tym zapobiegającej nieprawidłowemu wypełnianiu obowiązków podatkowych i celnych;
- wykonywanie zadań wynikających z przepisów unijnych regulujących statystykę dotyczącą obrotu towarowego pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej (INTRASTAT) oraz obrotu towarowego państw członkowskich Unii Europejskiej z pozostałymi państwami (EXTRASTAT);
- realizacja polityki kadrowej i szkoleniowej w izbie administracji skarbowej;
- wykonywanie audytu;
- nadzorowanie postępowań przygotowawczych prowadzonych przez naczelników urzędów administracji skarbowej i naczelników urzędów celno-skarbowych.

Dyrektor izby administracji skarbowej wykonuje swoje zadania przy pomocy izby administracji skarbowej.

W art. 32-37 określono zadania oraz tryb powoływania naczelników urzędów administracji skarbowej oraz naczelników urzędów celno-skarbowych. Zarówno naczelników urzędów administracji skarbowej, jak i naczelników urzędów celno-skarbowych powołuje minister właściwy do spraw finansów na wniosek Szefa KAS.

Zgodnie z projektem do zakresu działania naczelnika urzędów administracji skarbowej należy między innymi:

- ustalanie, określanie, pobór podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych jak również innych należności na podstawie odrębnych przepisów;
- pobór należności celnych oraz innych opłat, związanych z przywozem i wywozem towarów;
- zapewnienie obsługi i wsparcia podatnika w prawidłowym wykonywaniu obowiązków podatkowych i celnych;
- ewidencja podatników i płatników;
- wykonywanie kontroli uproszczonej;
- wykonywanie zadań wierzyciela należności pieniężnych;
- współpraca w zakresie wymiany informacji podatkowych i finansowych z państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz z państwami spoza Unii Europejskiej określonych przepisami prawa międzynarodowego;
- realizacja zadań związanych z udzielaniem oraz korzystaniem z pomocy państw członkowskich oraz państw trzecich przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych;
- rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie wykroczeń skarbowych oraz ściganie ich sprawców, w zakresie określonym w Kodeksie karnym skarbowym;
- wykonywanie kar i środków karnych oraz wykonywanie zabezpieczenia kar i środków karnych, w zakresie określonym w ustawie Kodeks karny wykonawczy oraz w Kodeksie karnym skarbowym;
- wykonywanie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych;
- udział i przekazywanie, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, dochodów budżetowych między budżetem państwa i budżetami jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt daje uprawnienie naczelnikowi urzędu administracji skarbowej do powierzenia prowadzenia, w jego imieniu, niektórych spraw należących do właściwości tego organu, jednostce samorządu terytorialnego lub związkowi takich jednostek, jeżeli odrębne przepisy tak stanowią. Powierzenie prowadzenia spraw następuje na podstawie porozumienia naczelnika urzędu administracji skarbowej z jednostką samorządu terytorialnego lub związkiem takich jednostek. Do porozumienia stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o samorządzie gminnym. Porozumienie może stanowić, że powierzenie prowadzenia spraw następuje bez przekazania środków finansowych na ich realizację.

Do zadań naczelnika urzędu celno-skarbowego należeć będzie między innymi:

- wykonywanie kontroli celno-skarbowej;
- prowadzenie urzędowego sprawdzenia;
- obejmowanie towarów procedurami celnymi oraz wykonywanie innych czynności przewidzianych przepisami prawa celnego;
- wymiar należności celnych i podatkowych i innych opłat związanych z przywozem i wywozem towarów;
- prowadzenie w pierwszej instancji postępowań w sprawach celnych przewidzianych przepisami prawa celnego;
- rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych i ściganie ich sprawców, w zakresie ustalonym w Kodeksie karnym skarbowym oraz rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń w zakresie określonym w ustawie.

Naczelnik urzędu celno-skarbowego wykonuje swoje zadania przy pomocy urzędu celno-skarbowego, zaś naczelnik urzędu administracji skarbowej przy pomocy urzędu administracji skarbowej.

Z uwagi na planowane stopniowe wdrażanie świadczenia usług w formie elektronicznej dla krajowych, jak również zagranicznych jednostek administracji, polska administracja skarbowa jest zobowiązana do przygotowania skutecznych narzędzi, które zapewnią w przyszłości możliwość pełnej elektronicznej komunikacji. Rozwiązaniem, które leży u podstaw skutecznego wdrożenia rozwiązań elektronicznych w komunikacji administracji skarbowej z podatnikiem, jak również z innymi jednostkami administracji, jest utworzenie Centralnego Rejestru Danych Podatkowych (art. 38 projektu). Stworzenie ram prawnych i

strukturalnych dla wskazanego Rejestru zapewni fundament dla wdrożenia rozwiązań informatycznych spełniających oczekiwania zarówno podatników, jak i współpracujących z administracją skarbową krajowych i zagranicznych jednostek administracji publicznej.

Centralny Rejestr Danych Podatkowych (CRDP) będzie prowadzony w systemie teleinformatycznym, zaś administratorem danych w nim zawartych będzie minister właściwy do spraw finansów publicznych. Rejestr ten będzie służył do gromadzenia i przetwarzania danych wynikających w szczególności z deklaracji składanych przez podatników, płatników i ich następców prawnych, jak również z decyzji, postanowień oraz innych dokumentów związanych z obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa podatkowego. Ponadto w CRDP będą także gromadzone oraz przetwarzane dane wynikające z tytułów wykonawczych i innych dokumentów przekazanych naczelnikowi urzędu administracji skarbowej do realizacji jego zadań. Przewiduje się także, że będzie on służył przetwarzaniu danych zgromadzonych w Centralnym Rejestrze Podmiotów - Krajowej Ewidencji Podatników. Zobowiązanymi do wprowadzania do ww. Rejestru przedmiotowych danych będą: minister właściwy do spraw finansów publicznych, dyrektor izby administracji skarbowej, naczelnik urzędu administracji skarbowej oraz naczelnik urzędu celno-skarbowego (art. 38 ust. 4 projektu). Rejestr będzie wykorzystywany przede wszystkim do wykonywania ustawowych zadań przez organy Krajowej Administracji Skarbowej.

3. Jednostki organizacyjne Krajowej Administracji Skarbowej

Jednostkami organizacyjnymi KAS są:

- komórki organizacyjne urzędu obsługującego ministra Krajowa Informacja Skarbowa;
- izby administracji skarbowej;
- urzędy administracji skarbowej;
- urzędy celno-skarbowe wraz z podległymi oddziałami;
- Krajowa Szkoła Skarbowości;
- Centrum Informatyki Resortu Finansów.

Jednostki te podlegają Szefowi KAS.

Wzorem dotychczasowych rozwiązań w sprawach organizacyjno-finansowych izba administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami administracji skarbowej oraz urzędami

celno-skarbowymi, stanowi jednostkę organizacyjną, której kierownikiem jest dyrektor izby administracji skarbowej.

W art. 42 i 43 zawarto delegację dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia, w drodze zarządzenia, organizacji izby administracji skarbowej, urzędu administracji skarbowej, urzędu celno-skarbowego, a także Krajowej Informacji Skarbowej oraz nadania im statutów.

W art. 44 zawarto delegację ustawową dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do tworzenia w drodze rozporządzenia laboratoriów oraz określenia ich organizacji i zakresów działania.

Krajowa Szkoła Skarbowości

Ustawa tworzy Krajową Szkołę Skarbowości. Zapotrzebowanie na powstanie Krajowej Szkoły Skarbowości występuje już od początku transformacji polskiej administracji skarbowej. Wynika z potrzeby specjalistycznego przygotowywania do zawodu, ciągłego przekwalifikowania i doszkalania. Celem Szkoły jest w szczególności kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr KAS. Zgodnie z zapisami projektu ustawy do zadań Szkoły należy między innymi:

- realizacja polityki szkoleniowej Szefa Krajowej Administracji Skarbowej;
- koordynowanie działalności szkoleniowej w KAS;
- tworzenie i rozwój systemu szkoleń

Działalnością Szkoły kieruje dyrektor, powoływany przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej. Minister właściwy do spraw finansów publicznych nadaje w drodze zarządzenia statutu Szkole.

Centrum Informatyki Resortu Finansów

Transformacja administracji skarbowej z założenia ma być procesem rozwoju wykorzystującym nowoczesne metody, techniki i narzędzia informacyjne. Nowoczesna administracja skarbowa to służba posiadająca sprawne systemy informatyczne, zdolne do szybkich zmian.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia efektywnego i optymalnego ekonomicznie zarządzania zasobami i systemami informatycznymi będącymi w dyspozycji resortu finansów projekt ustawy zakłada utworzenie Centrum Informatyki Resortu Finansów (CI RF), jako samodzielnej jednostki w ramach struktury KAS.

CI RF powstanie na bazie zasobów (majątkowych, osobowych, kompetencyjnych) funkcjonującego dotychczas w strukturze centrali Ministerstwa Finansów – Departamentu Informatyzacji Usług Publicznych oraz częściowo z lokalnych zasobów jednostek terenowych administracji celnej i skarbowej.

Statut CI RF zostanie nadany przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Projektowana ustawa określa ramy działalności CI RF, które oprócz obsługi organów i jednostek organizacyjnych KAS, będzie obsługiwało także komórki organizacyjne Ministerstwa Finansów (również te niewchodzące w strukturę KAS) oraz pozostałe jednostki resortu finansów, znajdujące się poza strukturą KAS.

4. Kontrola celno-skarbowa, kontrola uproszczona, audyt, czynności audytowe, urzędowe sprawdzenie oraz szczególne uprawnienia organów Krajowej Administracji Skarbowej oraz funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej

Zreformowana administracja podatkowa, skarbowa i celna, działająca w ramach struktur KAS musi skutecznie oddziaływać na realizację wpływów środków finansowych do budżetu państwa, a podejmowane przez nią działania muszą zapobiegać powstawaniu nieprawidłowości zagrażających bezpieczeństwu finansowemu państwa. Utworzenie skonsolidowanej administracji skarbowej ma także na celu usprawnienie współpracy pomiędzy organami KAS, poprawę wymiany informacji, a przez to zwiększenie skuteczności i efektywności ich funkcjonowania. Przyznanie poszczególnym organom KAS określonych w ustawie uprawnień o charakterze kontrolnym, operacyjno-rozpoznawczym ma przede wszystkim na celu zwalczanie szarej strefy gospodarczej oraz skuteczne ściganie najpoważniejszych przestępstw o charakterze finansowym. Efektywne działanie w tych obszarach służy nie tylko budżetowi państwa, ale także przedsiębiorcom bowiem poprzez

ograniczenie praktycznych możliwości uchylania się od płacenia danin publicznych urzeczywistniana jest ochrona uczciwej konkurencji rynkowej i zwiększa się pewność obrotu gospodarczego.

W tym celu projektowana ustawa w Dziale I, w art. 2 ust. 2 wskazuje, iż w ramach realizacji zadań KAS może wykonywać w szczególności:

1. kontrolę uproszczoną,
2. kontrolę celno-skarbową,
3. audyt i czynności audytowe,
4. urzędowe sprawdzenie,
5. czynności operacyjno-rozpoznawcze.

Wskazane wyżej uprawnienia o charakterze kontrolnym oraz operacyjno-rozpoznawczym przysługują poszczególnym organom KAS. Rodzaj przyznanych im uprawnień uzależniony został od zakresu realizowanych przez nie zadań.

Szczegółowo zagadnienia regulujące wykonywanie ww. zadań przez poszczególne organy KAS unormowane zostały w Dziale IV ustawy, który został podzielony na 6 Rozdziałów.

Projektowana ustawa zawiera kompletny zbiór przepisów normujących zasady przeprowadzania kontroli, kontroli uproszczonej, audytu i czynności audytowych, urzędowego sprawdzenia oraz czynności operacyjno-rozpoznawczych. Jak wynika z przepisów art. 94, art. 99 ust. 2, art. 109 ust. 2 oraz art. 117 do kontroli celno-skarbowej, kontroli uproszczonej, audytu i czynności audytowych, urzędowego sprawdzenia odpowiednie zastosowanie będą miały wyłącznie enumeratywnie wymienione przepisy ustawy Ordynacja podatkowa. Przepisy tego Rozdziału określają także szczególne uprawnienia funkcjonariuszy KAS.

W projektowanej ustawie wyodrębnione zostały dwie zasadnicze procedury kontrolne, tj. kontrola celno-skarbowa i kontrola uproszczona. Pierwsza z nich jako tzw. procedura twarda będzie miała zastosowanie w przypadku czynów zabronionych o wysokim ciężarze gatunkowym, np. zorganizowane grupy przestępcze, a druga jako tzw. procedura miękka dla spraw pozostałych.

Stworzenie dwóch różnych procedur kontrolnych ma na celu przede wszystkim odformalizowane kontroli prowadzonej wobec podmiotów innych niż te, co do których zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa, a co za tym idzie zmniejszenie uciążliwości dla uczciwych podatników działań o charakterze kontrolnym. Należy podkreślić, że obie procedury charakteryzują się elastycznością oraz szybkością działania, co pozwoli obniżyć koszty postępowania zarówno po stronie organu, jak i podmiotu kontrolowanego.

Kontrola

W Rozdziale 1 Działu IV zawarte zostały rozwiązania prawne dotyczące kontroli celno-skarbowej. Kontrolę celno-skarbową wykonują funkcjonariusze KAS. Podstawowym zadaniem organów administracji celno-skarbowej będzie wykrywanie i zwalczanie nieprawidłowości na wielką skalę, w sytuacjach, gdy rozmiary, złożoność i stopień oddziaływania występujących uchybień w sposób istotny wpływają na system bezpieczeństwa finansowego państwa. Działalność tychże organów ma być nakierowana na sprawną realizację działań o wysokim stopniu złożoności.

Projektowany art. 52 określa przedmiotowy zakres kontroli wykonywanej przez funkcjonariuszy. Zakres ten został oparty na aktualnie obowiązujących regulacjach zawartych w ustawie o kontroli skarbowej oraz w ustawie o Służbie Celnej. Jednym z głównych przedmiotów kontroli jest sprawdzenie prawidłowości przestrzegania przepisów zawartych w ustawach podatkowych, w postanowieniach ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz w ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską innych umowach międzynarodowych dotyczących problematyki podatkowej, a także w przepisach aktów wykonawczych wydanych na podstawie ustaw podatkowych. Celem kontroli jest przede wszystkim sprawdzenie rzetelności deklarowanych przez kontrolowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania przez nich podatków stanowiących dochód budżetu państwa.

W art. 53 ust. 1 ustawy pozostawia możliwość wykonywania niektórych kontroli jako kontroli stałych, polegających na wykonywaniu określonego rodzaju czynności kontrolnych w sposób ciągły. Kontrole te wykonywane przez funkcjonariuszy są na terenie podmiotu podlegającego kontroli.

W art. 53 ust. 2 ustawy określono moment (analogicznie jak w obecnym brzmieniu przepisów), do którego może być wykonywana kontrola w stosunku do wyrobów akcyzowych. Regulacja ta stanowi generalną zasadę, że czynności w zakresie produkcji, przemieszczania i zużycia podlegają kontroli do momentu uiszczenia od wyrobów akcyzowych należnego podatku akcyzowego. Ograniczenia tego nie stosuje się do czynności dotyczących wyrobów korzystających ze zwolnienia albo wyrobów opodatkowanych ze względu na przeznaczenie stawką podatku akcyzowego niższą od stawki maksymalnej dla danej grupy wyrobów oraz czynności dokonywanych przez podmioty dokonujące obrotu wyrobami akcyzowymi, od których został uiszczony należny podatek.

W art. 54 ustawy wyłączono spod kontroli wyroby akcyzowe oraz celowość i sposób wykorzystywania środków budżetowych oraz mienia państwowego przeznaczonych na cele specjalne podmiotów określonych w tym przepisie. Dodatkowo, przepis ten zawiera upoważnienie dla Rady Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych warunków przedmiotowego wyłączenia.

Artykuł 55 określa zakres podmiotowy kontroli.

Artykuł 56 wskazuje, iż system typowania podmiotów do kontroli będzie odbywał się tak jak dotychczas za pomocą analizy ryzyka. Postanowiono jedynie nadać temu rozwiązaniu ujęcie normatywne.

W art. 57 w sposób wyczerpujący i szeroki określono miejsce przeprowadzenia czynności kontrolnych. Będą one mogły być przeprowadzone praktycznie w każdym miejscu związanym z prowadzoną przez kontrolowanego działalnością gospodarczą. Kontrolą objęta będzie także działalność nie zgłoszona do właściwego rejestru działalności gospodarczej, co w efekcie pozwoli objąć kontrolą tzw. „szarą strefę”.

Unormowania zawarte w art. 58 ustawy są powieleniem rozwiązań prawnych art. 20a ustawy o Służbie Celnej.

Projektowany przepis art. 59 ustawy znosi na potrzeby wykonywania kontroli właściwość miejscową naczelników urzędów celno-skarbowych. Powyższe umożliwi prowadzenie naczelnikom urzędów celno-skarbowych kontroli na terenie całego kraju niezależnie od

położenia oddziału czy części przedsiębiorstwa kontrolowanego. Rozwiązanie to będzie miało bezpośredni wpływ na usprawnienie oraz przyspieszenie prowadzonej kontroli. Wprowadzenie takiego rozwiązania podyktowane jest również potrzebą skuteczniejszego wykorzystania potencjału organów KAS. Rozwiązanie to wyeliminuje występujące w niektórych sytuacjach problemy związane z ustalaniem organu właściwego do przeprowadzania kontroli, a także utrudnianie prowadzenia kontroli poprzez zmianę siedziby, miejsca zamieszkania lub miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. Do zadań dyrektora izby administracji skarbowej przypisano koordynację kontroli wykonywanych przez naczelników urzędów celno-skarbowych, tak aby ograniczyć do minimum podjęcie działań kontrolnych przez kilka organów KAS wobec tego samego podmiotu.

Unormowania art. 60 ustawy zawierają rozwiązania dotyczące kwestii związanych z wszczęciem kontroli celno-skarbowej i sposobem jej prowadzenia. Zmiany w dużym stopniu wynikają z przeprowadzanej reorganizacji organów prowadzących kontrolę oraz statusu pracowników. Projektowany przepis w porównaniu do aktualnie istniejących rozwiązań wprowadza zasadniczą zmianę w kwestii daty wszczęcia kontroli. Dotychczas, datą wszczęcia kontroli był dzień doręczenia upoważnienia do jej przeprowadzenia. Natomiast, w projekcie przewidziano, że wszczęcie kontroli będzie następowało w dniu wystawienia przedmiotowego upoważnienia. Z tym dniem będą mogły być podejmowane czynności kontrolne. Powyższe wyeliminuje występujące często w praktyce problemy z doręczaniem kontrolowanemu upoważnienia, szczególnie poprzez celowe unikanie jego odbioru. Pozytywnie to wpłynie na szybkość i efektywność podejmowanych działań przez funkcjonariuszy. Regulacja wprowadza również możliwość przeprowadzenia kontroli na podstawie legitymacji służbowej, gdy przemawia za tym specyfika kontroli oraz gdy wystąpią przesłanki uzasadniające jej przeprowadzenie.

Dodatkowo, przepis ten reguluje szczególną kwestię upoważnień do wykonywania kontroli oraz określa zasady podejmowania kontroli w zależności od miejsca, w którym odbywa się kontrola. Przepis ten ma na celu skrócenie procedur formalnych przy kontrolach doraźnych wymagających natychmiastowego ich podjęcia lub wykonywanych systematycznie w podmiotach, jak również w miejscach, w których nie można precyzyjnie określić statusu podmiotu kontrolowanego przed podjęciem czynności kontrolnych. Kontrole te, wykonywane są na podstawie stałego upoważnienia do wykonywania kontroli przez umundurowanego funkcjonariusza wyposażonego w znak identyfikacji osobistej.

Projektowany art. 61 ustawy wprowadza ramy czasowe dla prowadzonych kontroli. Stanowi realizację podstawowego uprawnienia procesowego kontrolowanego. Ma na celu ograniczenie zjawiska nieuzasadnionego przedłużania kontroli.

Projektowane rozwiązania art. 62 regulują kompetencje naczelnika urzędu celno-skarbowego do uzyskania informacji od banków i innych instytucji finansowych. Powyższe uprawnienie stanowi gwarancję skuteczniejszej walki z przestępczością gospodarczą, w szczególności związaną z wyłudzeniami podatku od towarów i usług.

W artykule 63 ustawy regulacji jest wypełnienie wymogów wynikających m.in. z ustawy o ochronie danych osobowych. Przepis przewiduje ograniczenie kręgu podmiotów uprawnionych do dostępu, do informacji uzyskanych przez naczelnika urzędu celno-skarbowego od banków i innych instytucji finansowych.

Artykuł 64 projektowanej ustawy wprowadza możliwość dokonania blokady rachunku prowadzonego w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej. Rozwiązanie to ma na celu dostarczenie skutecznego narzędzia do walki z przestępczością zorganizowaną, zabezpieczenia finansowych interesów budżetu państwa, w szczególności ze względu na wyłudzenia podatku VAT. Przepis określa warunki zastosowania przedmiotowej instytucji.

W art. 65 określono katalog uprawnień przysługujących funkcjonariuszom. Zakres uprawnień wynika z konieczności wyposażenia funkcjonariuszy w adekwatne do zakresu ich działania instrumenty. Szeroki katalog uprawnień wynika także w znacznej mierze z połączenia administracji celnej, skarbowej i podatkowej, a także z unifikacji procedury.

Przepisy art. 66 – 68 ustawy stanowią powielenie przepisów zawartych w art. 42- 44 ustawy o Służbie Celnej dotyczących zamknięcia urzędowego, konwoju towarów jak również strzeżenia towarów przez funkcjonariuszy.

Treść artykułu 69 zawiera rozwiązania prawne dotyczące zasad przeprowadzania czynności o charakterze kontrolnym po zatrzymaniu pojazdu lub środka przewozowego przez funkcjonariuszy.

Projektowany przepis art. 70 określa kompetencję naczelnika urzędu celno-skarbowego, w zakresie kontroli przesyłek pocztowych. Dodatkowo przedmiotowa regulacja przewiduje delegację dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych, który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności określi w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady wykonywania kontroli przesyłek pocztowych.

W art. 71 określono okoliczności, po wystąpieniu których naczelnik urzędu celno-skarbowego ma możliwość występowania do przedsiębiorców świadczących usługi pocztowe z żądaniem przekazania określonych informacji. Proponuje się by przedmiotowe żądanie naczelnika urzędu celno-skarbowego następowało w związku z prowadzoną kontrolą.

W art. 72 uregulowano podstawowe obowiązki podmiotów podlegających kontroli, w tym warunki i środki do sprawnego przeprowadzenia kontroli. Przepisy tego artykułu stanowią zintegrowanie obowiązków wynikających z dotychczas obowiązujących przepisów dla kontroli wykonywanych przez Służbę Celną, pracowników urzędów skarbowych oraz organy kontroli skarbowej. Dodatkowo wprowadzono obowiązek dla podmiotów umożliwienia kontrolującemu wglądu w korespondencję odbieraną za pośrednictwem skrzynki poczty elektronicznej i systemu operacyjnego wykorzystywanego do celów związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą.

W celu zapewnienia skuteczności kontroli na mocy art. 73 ustawy funkcjonariusze zostali wyposażeni w szereg kompetencji, m.in. w uprawnienie do przeszukiwania lokali mieszkalnych, innych pomieszczeń i miejsc, rzeczy i towarów. Zasadniczym celem dokonania przeszukania będzie znalezienie i zabezpieczenie dowodów. Jednocześnie przesłanką warunkującą dokonanie przeszukania będzie uzasadnione przypuszczenie, że informacje (dowody) znajdują się w określonym miejscu i przyczynią się do ustalenia stanu faktycznego w prowadzonej kontroli.

W art. 73 ustawy uregulowano dodatkowo możliwość przeprowadzania oględzin również w przypadku, gdy określony przedmiot znajduje się w posiadaniu innej osoby niż kontrolowany. Ma to służyć potwierdzeniu rzetelności dokumentów i ewidencji kontrolowanego, w szczególności potwierdzających zaistnienie określonych operacji gospodarczych związanych z zakresem kontroli.

Artykuł 74 określa obowiązki podmiotów podlegających kontroli przestrzegania przepisów prawa podatkowego w zakresie produkcji, przemieszczania i zużycia wyrobów akcyzowych, w szczególności ich wytwarzania, uszlachetniania, przerabiania, skażania, rozlewu, przyjmowania, magazynowania, wydawania, przewozu i niszczenia oraz w zakresie stosowania i oznaczania tych wyrobów znakami akcyzy. Podmioty te są obowiązane do zapewnienia określonych w tym przepisie warunków i środki do sprawnego przeprowadzania kontroli.

W treści art. 75 ustawy uregulowana została kwestia kosztów związanych z realizacją obowiązków podmiotów podlegających kontroli. Zasadą jest, że koszty obciążają podmioty podlegające kontroli z wyjątkiem kosztów związanych ze sporządzaniem kopii dokumentów oraz kosztów korzystania ze środków łączności i innych urządzeń technicznych.

Ekonomika kontroli uzasadnia wprowadzenie art. 76 dającego możliwość przesłuchania kontrolowanego, biegłego lub świadka przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość. Ten sposób przesłuchania może znaleźć zastosowanie, w szczególności w sytuacji przebywania świadka, biegłego lub kontrolowanego poza siedzibą organu prowadzącego kontrolę. Projektowany przepis określa dodatkowo, sposób dokumentowania czynności kontrolnych.

W celu zapewnienia skuteczności kontroli, funkcjonariusze zostali w art. 77 ustawy wyposażeni w szereg kompetencji, m.in., kompetencję uprawniającą do dokonywania przeszukań. Zasadniczym celem przeszukania będzie znalezienie i zabezpieczenie dowodów. Projektowany przepis umożliwia dokonanie czynności przeszukania bez uzyskania zgody przeszukiwanego, co zminimalizuje obawę, że dokumenty (dowody) mogą zostać przez niego zniszczone lub ukryte. W celu dokładnego ustalenia stanu faktycznego, projektuje się, że naczelnik urzędu celno-skarbowego będzie mógł występować do innych osób o udostępnienie wskazanych przez niego przedmiotów.

Artykuł 78 zawiera regulację dotyczącą sposobu prowadzenia przeszukania przez funkcjonariusza w sytuacji, gdy nie można w inny sposób stwierdzić, czy osoba przewozi towary, co do których nie zostały spełnione wymogi przewidziane przepisami prawa.

Przepis art. 79 ustawy wprowadza instytucję tzw. kontroli krzyżowej, tj. możliwość sprawdzenia prawidłowości i rzetelności dokumentów kontrolowanego u jego kontrahentów. Rozwiązanie to obowiązuje również w aktualnym stanie prawnym.

W projektowanej ustawie w art. 80 zawarto możliwość zabezpieczenia zobowiązania podatkowego na majątku kontrolowanego. Organ prowadzący kontrolę posiada wiedzę o sytuacji faktycznej i prawnej kontrolowanego oraz może dokonywać bieżącej weryfikacji działań podejmowanych przez kontrolowanego pod kątem wystąpienia przesłanek wskazanych w art. 33 ust. 1 Ordynacji podatkowej.

W art. 81 zawarto obowiązek sporządzania protokołu z czynności przeprowadzanych w toku kontroli, co pozostaje w zgodzie z zasadą oficjalności utrwalania wszelkich czynności w toku kontroli. Ma to związek ze specyfiką kontroli, w której istotne znaczenie odgrywają dowody służące odtworzeniu zaistniałych zdarzeń i działań mających wpływ na wysokość podatku.

Zgodnie z postanowieniami art. 82 ustawy w przypadku braku nieprawidłowości naczelnik urzędu celno-skarbowego doręcza kontrolowanemu zawiadomienie. Natomiast w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości kontrola przekształca się w postępowanie podatkowe, które będzie kończyło się wydaniem decyzji, od której nie będzie przysługiwało odwołanie, bowiem strona będzie miała prawo złożenia skargi do sądu administracyjnego. Przedmiotowy przepis wprowadza wyjątek od tradycyjnej formuły dwuinstancyjności w postępowaniu podatkowym, co nie osłabia efektywności istniejącego systemu ochrony praw jednostki. Aktualny układ dwóch instancji administracyjnych powoduje w wielu przypadkach podnoszenie zarzutów dotyczących przewlekłości postępowania. Przeciągające się postępowania przed organem II instancji zakłócały sprawne funkcjonowanie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, a ponadto wiązały się z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów związanych m.in. ze sporządzaniem pism procesowych czy też zapewnieniem obsługi prawnej. Zaproponowane rozwiązanie pozwoli stronie na szybsze skorzystanie z prawa do wniesienia skargi do sądu administracyjnego, co w zdecydowany sposób skróci czas oczekiwania na ostateczne rozstrzygnięcie. Skutkiem tego rozwiązania będzie uwolnienie wysoko wykwalifikowanej kadry, która będzie mogła w sposób efektywny wykonywać inne zadania w organach KAS.

Przepisy art. 83 ustawy określają sposób dokumentowania kontroli, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 2-3 oraz ust.2 pkt 2-5 ustawy. Z kolei art. 84 ustawy określa zasady dokumentowania kontroli prowadzonej wobec rezydentów oraz nierezydentów w zakresie prawa dewizowego. Projektowany art. 85 wprowadza obowiązek prowadzenia akt kontroli. Akta te będą odzwierciedlały przebieg czynności wykonywanych w jej toku i będą obejmowały w szczególności upoważnienia do kontroli, dokumenty zgromadzone w jej toku, protokoły z przeprowadzonych dowodów oraz zawiadomienie. Dokumentowanie wszystkich przeprowadzonych czynności w ramach prowadzonej kontroli zagwarantuje transparentność podejmowanych działań przez funkcjonariuszy, a jednocześnie będzie stanowiło dowód tego, co zostało ustalone. Akta kontroli będą mogły być prowadzone i przetwarzane przy wykorzystaniu narzędzi informatycznych.

W treści art. 86 projektowanej ustawy zagwarantowano kontrolowanemu prawo wglądu w akta kontroli, co zapewni przejrzystość działań podejmowanych przez funkcjonariuszy. Jednocześnie, uprawnienie kontrolowanego do wglądu w akta sprawy realizuje zasadę jawności oraz zasadę czynnego udziału strony w prowadzonej kontroli. Uprawnienie to umożliwi stronie postępowania ustosunkowanie się do materiału dowodowego.

Projektowana w art. 87 regulacja stanowi przeciwieństwo aktualnie obowiązujących rozwiązań, które przewidują, że na czas prowadzenia kontroli podatkowej lub postępowania kontrolnego prawo do korekty zostaje zawieszane. Projektowany przepis daje kontrolowanemu możliwość złożenia korekty w terminie 14 dni od dnia doręczenia upoważnienia.

W art. 93 ustawy o KAS wskazano, iż do kontroli nie stosuje się przepisów rozdziału 5 (Kontrola działalności gospodarczej przedsiębiorcy) ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Powyższe uzasadnione jest faktem, iż kontrole kierowane będą w szczególności do podmiotów w stosunku, do których istnieje podejrzenie prowadzenia działalności z naruszeniem przepisów prawa. Zgodnie bowiem z unormowaniami ustawy o KAS podmioty do kontroli wyłaniane będą na podstawie analizy ryzyka rozumianego jako prawdopodobieństwo wystąpienia naruszenia przepisów prawa. Przewiduje się także, iż niezależnie od rezultatów analizy ryzyka kontrole będą mogły być również prowadzone, o ile będą miały charakter losowy

Kadrę zatrudnioną w urzędach administracji celno-skarbowej stanowić będą dotychczasowi pracownicy urzędów kontroli skarbowej oraz funkcjonariusze urzędów celnych. Posiadane przez tą kadrę doświadczenie zapewni efektywne wykonywanie nałożonych na nią zadań.

Kontrola uproszczona

Kontrola uproszczona jest procedurą prowadzenia czynności kontroli wykonywanej przez naczelników urzędów administracji podatkowej. Podstawowymi elementami odróżniającymi kontrolę uproszczoną od kontroli jest ograniczenie uprawnień kontrolujących do wybranych elementów wskazanych w rozdziale Kontrola. Zakres kontroli uproszczonej obejmuje wyłącznie sprawdzenie prawidłowości przestrzegania prawa podatkowego w zakresie wskazanym w art. 95 projektu.

Kontrola uproszczona w przeciwieństwie do czynności sprawdzających, polega nie tylko na sprawdzeniu formalnej poprawności deklaracji podatkowych, zgłoszeń identyfikacyjnych, wpłacania podatków należności, terminowości składania deklaracji ale również na weryfikacji mającej na celu wykrycie ich wadliwości natury merytorycznej. Stwierdzenie nieprawidłowości przez organ administracji skarbowej w trakcie kontroli uproszczonej, podobnie jak w przypadku kontroli prowadzonej przez organ celno-skarbowy powodują przekształcenie tej kontroli w postępowanie podatkowe.

Kontrola uproszczona będzie wszczynana na podstawie imiennego upoważnienia udzielonego przez naczelnika urzędu administracji skarbowej. Datą wszczęcia kontroli uproszczonej będzie dzień doręczenia tego upoważnienia. Do upoważnienia znajdują odpowiednie zastosowanie przepisy dotyczące kontroli. Określenie momentu wszczęcia kontroli oraz kontroli uproszczonej na dzień doręczenia upoważnienia, ma zapewnić możliwość czynnego udziału kontrolowanego w tej procedurze od początku jej trwania.

W kontroli uproszczonej utrzymano obowiązującą w kontroli podatkowej zasadę informowania kontrolowanego o miejscu i terminie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków lub opinii biegłego. Zasada ta uległa pewnej modyfikacji, dodano bowiem warunek, że kontrolowany nie może być nieobecny. Ponadto okoliczności sprawy nie mogą przemawiać za natychmiastowym przeprowadzeniem tego dowodu.

Do kontroli uproszczonej znajdują odpowiednie zastosowanie przepisy dotyczące kontroli, regulujące w szczególności treść upoważnień, pozyskiwanie informacji od podmiotów wskazanych w art. 6 projektu oraz ochrony tych informacji, uprawnienia funkcjonariuszy, obowiązki kontrolowanego, pozyskiwanie informacji od kontrahentów kontrolowanego, dokumentowanie czynności kontrolnych oraz zakończenie kontroli.

Audyt, czynności audytowe, monitorowanie oraz urzędowe sprawdzenie

Rozwiązania prawne dotyczące audytu, czynności audytowych, monitorowania oraz urzędowego sprawdzenia zawarte zostały w Rozdziałach 3, 4, 5 Działu IV projektowanej ustawy w art. 100 – 117. Rozwiązania te przeniesione zostały z obowiązującej dotychczas ustawy o kontroli skarbowej oraz ustawy o służbie celnej.

Na mocy proponowanych rozwiązań audyt gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegającymi zwrotowi środkami z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) wykonuje Szef Krajowej Administracji Skarbowej. Pozostałe czynności audytowe, o których mowa w art. 100 projektu ustawy o KAS wykonuje dyrektor izby administracji skarbowej.

Organami uprawnionymi do prowadzenia czynności audytowych są naczelnicy urzędów celno-skarbowych. Czynności audytowe prowadzone są w zakresie ustalania czy podmiot występujący z wnioskiem o wydanie pozwolenia spełnia warunki lub kryteria wymagane do jego wydania a następnie monitorowania ich spełnienia już po wydaniu pozwolenia..

Organem uprawnionym do prowadzenia urzędowego sprawdzenia jest właściwy organ Służby Celno-Skarbowej. Urzędowe sprawdzenie obejmuje weryfikację, w miejscu prowadzenia działalności podlegającej kontroli, czy są zapewnione są odpowiednie warunki i środki określone przepisami prawa.

Szczególne uprawnienia organów KAS i funkcjonariuszy

W rozdziale 6 projektu zostały określone uprawnienia szczególne przewidziane dla organów KAS oraz funkcjonariuszy w celu skutecznego wykonywania określonych zadań KAS. W art. 118 ust. 1 przewidziane zostało uprawnienie organów KAS w zakresie uzyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania m.in. informacji i danych osobowych podmiotów podlegających kontroli oraz podmiotów, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa albo przestępstwa skarbowego. Uprawnienie w tym zakresie może być wykonywane również w drodze czynności operacyjno-rozpoznawczych i przysługuje ono wyłącznie funkcjonariuszom pełniącym służbę w wyodrębnionych komórkach organizacyjnych, o których mowa w art. 118 ust. 3. Regulacja w tej części jest ukierunkowana w szczególności na zwalczanie oszustw podatkowych i celnych, przynoszących ogromne straty dla budżetu państwa, zwłaszcza w zakresie związanym z wyłudzeniem nienależnego zwrotu podatku VAT (karuzele podatkowe) oraz obrotem towarowym z zagranicą, w szczególności związanym z uszczuplaniem należności celnych i innych opłat związanych z przywozem i wywozem towarów, podatkiem VAT z tytułu importu towarów, podatkiem akcyzowym, podatkiem od gier. Powyższe uprawnienia mają również służyć zwalczaniu przestępstw korupcyjnych popełnianych przez osoby zatrudnione lub pełniące służbę w KAS. Materiały i informacje uzyskane w toku wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych mają istotne znaczenie dla udowodnienia popełnienia przestępstwa osobom za nie odpowiedzialnym, co często nie jest możliwe przy wykorzystaniu tylko i wyłącznie czynności administracyjnych. Taki tryb postępowania ma niezwykle istotne znaczenie, szczególnie w sprawach dotyczących tzw. oszustw karuzelowych, unikania opodatkowania w podatku od towarów i usług jak też w podatku dochodowym od osób prawnych. W takich przypadkach zgromadzony w trakcie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych materiał dowodowy przekazany m.in. do kontroli ma podstawowe znaczenie dla udowodnienia świadomości sprawców przestępstw skarbowych i osób, które udzielają im pomocy, a przez to ich eliminacji z obrotu gospodarczego. Wynika to z faktu, że kontrola oraz postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe są ze sobą nierozzerwanie związane. W zwalczaniu zorganizowanej przestępczości gospodarczej, powodującej straty budżetu państwa na wielką skalę metody operacyjne są najbardziej skuteczne.

Zawarte w projekcie ustawy uprawnienie do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, w tym prowadzenia obserwacji (art. 122), stosowania kontroli operacyjnej (art. 123), przesyłki niejawnie nadzorowanej (art. 124) oraz pozyskiwania danych telekomunikacyjnych zostało wprost przeniesione z ustawy o kontroli skarbowej, z rozdziału dotyczącego wywiadu skarbowego i dostosowane, w szczególności w odniesieniu do uprawnienia w zakresie pozyskiwania danych telekomunikacyjnych do wyroku Trybunału Konstytucyjnego sygn. akt K 23/11 z dnia 30 lipca 2014 r. poprzez przeniesienie regulacji zawartych w tym zakresie w ustawie z dnia 15 stycznia 2016 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 147), wykonujących przedmiotowy wyrok, która weszła w życie 7 lutego br. (art. 119 -121).

Również regulacje zawarte w przepisach dotyczących postępowania z danymi i materiałami uzyskanymi, w szczególności w toku czynności operacyjno-rozpoznawczych tj. ich przekazywania (art. 127) oraz niszczenia (art. 128) zostały przeniesione z ustawy o kontroli skarbowej z rozdziału dotyczącego wywiadu skarbowego i dostosowane do wskazanej wyżej ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw, jak również do całego projektu ustawy o KAS. Podobnie, na grunt niniejszej ustawy zostały przeniesione, z uwzględnieniem sytuacji prawnej wynikającej z ww. ustawy, przepisy ustawy o kontroli skarbowej dotyczące pozyskiwania w toku czynności wywiadu skarbowego, w tym operacyjno-rozpoznawczych, danych od innych podmiotów, w tym od podmiotów i służb uprawnionych do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych (art. 132) oraz współdziałania z tymi podmiotami i służbami (art. 131), jak również przepis mówiący o możliwości korzystania przez funkcjonariusza wykonującego czynności operacyjno-rozpoznawcze z pomocy innych osób (art. 134), w tym kwestie wynagradzania tych osób, oraz regulacja mówiąca o funduszu operacyjnym, z którego pokrywane są koszty podejmowanych czynności operacyjno-rozpoznawczych, która została uzupełniona o możliwość finansowania z tego funduszu szkoleń specjalistycznych (art. 136).

W projekcie znalazł się także przepis (art. 137) dotyczący obowiązku zapewnienia przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej ochrony form, środków i metod wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz własnych obiektów i danych funkcjonariuszy wykonujących te czynności oraz o możliwości posługiwania się przez ww. funkcjonariuszy tzw. dokumentami legalizacyjnymi (regulacja przeniesiona z art. 37a ustawy o kontroli skarbowej). Przepis ten został ponadto uzupełniony, na wzór innych służb uprawnionych do

wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, o regulację stanowiącą o braku odpowiedzialności m.in. funkcjonariuszy posługujących się tymi dokumentami (art. 137 ust. 3). Ponadto, w art. 125 projektowanej ustawy zostało wprowadzono dodatkowe uprawnienie, realizowane w ramach wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, polegające na możliwości dokonania w sposób niejawni nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej oraz propozycji nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów przestępstwa. Wprowadzenie ww. uprawnienia do projektu uzasadnione jest przede wszystkim tym, iż działania Służby Celno-Skarbowej są ukierunkowane w szczególności na zwalczanie przestępczości gospodarczej związanej z nielegalnym obrotem towarami akcyzowymi; w szczególności wyrobami tytoniowymi, alkoholem oraz wyrobami energetycznymi. Powyższe uprawnienie pozwoli skutecznie zwalczać zorganizowaną przestępczość ekonomiczną w tym obszarze oraz zebrać dowody i ustalić organizatorów, a także bezpośrednich sprawców przestępstwa. W tym samym artykule zawarte zostało również uprawnienie w zakresie niejawnego przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej, jak również propozycji w tym zakresie, które jest niezbędne do zwalczania przestępstw korupcyjnych. Podkreślić dodatkowo należy, iż skorzystanie z przedmiotowego uprawnienia jest możliwe tylko w odniesieniu do ścisłego katalogu przestępstw (identycznego jak w kontroli operacyjnej). Ponadto jest ono zarządzane wyłącznie przez Szefa KAS na wskazany w tym przepisie czas, po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, który może zarządzić zaniechanie powyższych czynności w każdym czasie. Ponieważ przedmiotowe uprawnienie dotyczy m.in. tak wrażliwych kwestii jak wręczenie, czy też propozycja wręczenia korzyści majątkowej to celem zabezpieczenia w maksymalny sposób prawidłowości działania w tym zakresie wprowadzona została możliwość niejawnego rejestrowania tych czynności za pomocą urządzeń służących rejestracji obrazu i dźwięku oraz stosowania kontroli operacyjnej na zasadach określonych w art. 123. Ponadto w art. 126 zawarta została regulacja wyłączająca odpowiedzialność karną uprawnionych do wykonywania czynności o której mowa wyżej, oraz czynności wskazanej w zakresie art. 124 tj. dotyczącej przesyłki niejawnie nadzorowanej.

Przydatność, zwłaszcza kontroli operacyjnej, jak również niejawnego nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęcia lub

wręczenia korzyści majątkowej do zwalczania przestępstw skarbowych i korupcyjnych jest bezsprzeczna. Uzyskane w tej drodze materiały dostarczają bowiem niepodważalnych dowodów, które świadczą o świadomej, przestępczej działalności sprawcy.

Dodatkowo, w celu zapewnienia skuteczności i sprawności działania Służby Celno- Skarbowej w zwalczaniu przestępstw pozostających w zakresie właściwości KAS, w art. 133 projektu ustawy zostało wprowadzone uprawnienie polegające na możliwości korzystania przez Szefa KAS z przetwarzanych przez banki informacji i danych stanowiących tajemnicę bankową, dotyczących umów o rachunek papierów wartościowych, umów o rachunek pieniężny, umów ubezpieczenia lub innych umów dotyczących obrotu instrumentami finansowymi. Wprowadzenie do projektu ustawy przedmiotowego uprawnienia ukierunkowane jest w szczególności na zwalczanie zorganizowanej przestępczości gospodarczej, której celem jest niewpłacanie należności do budżetu Państwa albo wyłudzenie nienależnych zwrotów podatku VAT, natomiast środki pochodzące z tych przestępstw są często lokowane na kontach podmiotów zaangażowanych w przestępczy proceder. Dostęp do informacji bankowej, w szczególności do przepływów na kontach podmiotów będących w zainteresowaniu KAS, jest istotnym instrumentem w walce z przestępczością gospodarczą w szczególności skarbową i celną. Informacje o przepływach na kontach mają istotne znaczenie w procesie udowadniania winy sprawcom przestępstw i świadomości podatników w uczestnictwie w nielegalnym procederze przestępczym. Ponadto stanowią jedną z podstaw określania ról osób biorących udział w przestępczym procederze oraz służą do właściwego formułowania wobec tych osób zarzutów z Kodeksu Karnego lub Kodeksu Karnego Skarbowego w materiałach kierowanych do organów ścigania m. in. informacje takie pozwalają zidentyfikować osoby faktycznie biorące udział w takim obrocie np. realizujące przelewy i wypłaty środków pieniężnych w imieniu tzw. znikających podatników oraz pozwalają zidentyfikować osoby uzyskujące korzyści z procederu. W przypadku udostępnienia informacji przez bank w zakresie logowania się przez sieć Internet w systemach bankowych i realizowaniu w ten sposób operacji bankowych informacje objęte tajemnicą pozwalają udowodnić pozorowanie obrotu gospodarczego (np. przelewy internetowe kilkunastu podmiotów uczestniczących w transakcjach łańcuskowych nierzadko z tych samych adresów IP) i dotrzeć do miejsc, w których przebywają sprawcy przestępstw, zidentyfikować i zabezpieczyć urządzenia mobilne którymi się do tego celu posługują. Dostęp taki również w pewnym zakresie umożliwia identyfikację środków finansowych podlegających zabezpieczeniu na poczet przyszłych należności określonych w wynikach

(decyzjach) z kontroli podatkowych. Informacje o przepływach na kontach bankowych w dużej mierze, a czasami jako jedyne identyfikują podmioty (znikających podatników), które w obrocie „gospodarczym” mają na celu niepłacenie należności podatkowych w nabyciu wewnątrzspółnotowym towarów i usług.

Ponadto, porównanie deklarowanych przed organami podatkowymi przychodów do gromadzonych na rachunkach bankowych środków pieniężnych przez sprawców przestępstw skarbowych pozwoli udowodnić posiadanie niezadeklarowanych środków pieniężnych z niezgłoszonej do opodatkowania działalności gospodarczej (art.54 Kks, art.55 Kks) a także na ujawnianie przychodów nieznajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych.

Skorzystanie z ww. uprawnienia będzie możliwe tylko na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie wydanego na pisemny wniosek Szefa KAS. Sąd po rozpatrzeniu wniosku, w drodze postanowienia, wyraża zgodę na udostępnienie informacji i danych podmiotu wskazanego we wniosku określając ich rodzaj, zakres oraz podmiot zobowiązany do ich udostępnienia albo odmawia udzielenia zgody na powyższe udostępnienie. Przepis przewiduje również poinformowanie podmiotu, którego informacje i dane zostały pozyskane, o wydanym postanowieniu Sądu wyrażającym zgodę na udostępnienie powyższych informacji i danych.

Regulacje zawarte w Rozdziale 6 w części dotyczącej czynności operacyjno–rozpoznawczych zawierają przepisy umożliwiające ingerencję państwa w wolności jednostki ze względu na ochronę interesu ogólnospołecznego i ogólnopaństwowego. Zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Zjawisko przestępczości skarbowej, celnej i korupcyjnej, zwłaszcza wyłudzenia podatku VAT na ogromną skalę, bez wątpienia stanowią istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa finansowego państwa oraz porządku publicznego. Z tego też powodu czynności operacyjno-rozpoznawcze należy uznać, w świetle norm Konstytucji, za środki proporcjonalne do zwalczania tego rodzaju przestępczości

Dodatkowo, w ramach szczególnych uprawnień, rozszerzony został katalog uprawnień funkcjonariuszy pełniących służbę w wyodrębnionych komórkach organizacyjnych, którzy będą mieli m.in. prawo do :

- legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości; art. 139 ust. 1 pkt 1;
- zatrzymywania i przeszukiwania osób zatrzymywania rzeczy oraz przeszukiwania lokali mieszkalnych, pomieszczeń i innych miejsc, bagażu, ładunku, środków transportu i statków w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego - art. 139 ust. 1 pkt 2 (przepis ten stanowi odzwierciedlenie obecnie obowiązującego przepisu art. 72 ust. 1 ustawy o Służbie Celnej. Rozszerzenie katalogu niezbędne jest do prawidłowego realizowania zadań grup kontrolnych, obecnie Grup Mobilnych i Realizacyjnych, które wykonując kontrole na drogach, nie powinny być ograniczane do kontroli wyrobów alkoholowych czy też tytoniowych pochodzących wyłącznie spoza Unii Europejskiej);
- przeszukiwania urządzeń zawierających dane informatyczne lub systemów informatycznych, w zakresie danych przechowywanych w tych urządzeniach lub systemach albo na nośnikach w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i Kodeksu karnego skarbowego- art. 139ust. 1 pkt 3;
- konwoju, o którym mowa w art. 4 pkt 3 lit. c –g ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej – art. 139 ust. 1 pkt 6;
- dokonywania transakcji celowej, która będzie umożliwiać funkcjonariuszom nabycie towarów i usług do kwoty 500 zł w celu skontrolowania wywiązania się z obowiązku rejestrowania sprzedaży i ujawniania transakcji – art. 144.

Funkcjonariusze zatrudnieni w komórkach wyodrębnionych będą wyposażeni w prawo do stosowania broni i środków przymusu bezpośredniego. Zasady użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej określone są w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2013 poz. 628 z późn. zm.)

Planowane wyposażenie funkcjonariuszy w środki przymusu bezpośredniego i broń palną niezbędne jest w związku ze szczególnym charakterem realizowanych zadań, w tym czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz warunkami w jakich zadania te będą wykonywane. Należy dodać, iż niejednokrotnie przestępstwa związane z wyłudzeniem podatku VAT czy też obrotem towarowym, między innymi paliwami czy też przemytem wyrobów akcyzowych popełniane są przez zorganizowane grupy przestępcze, w związku z

czym przy wykonywaniu kontroli występuje zwiększone ryzyko narażenia zdrowia lub życia funkcjonariuszy.

W art. 146 wprowadzono przypadki, które pozwalają funkcjonariuszom na użycie lub wykorzystania broni palnej. Zasadą podstawową użycia broni palnej jest wyłącznie konieczność użycia w przypadku, gdy środki przymusu bezpośredniego okazały się niewystarczające lub ich użycie nie jest możliwe. Jednocześnie w ust. 3 w/w artykułu wskazane zostały przypadki, w których funkcjonariusze mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać. Dodatkowo ust. 4 tegoż artykułu określa, iż wyłącznie funkcjonariusz przeszkolony w zakresie związanym z używaniem lub wykorzystaniem broni oraz pełniący służbę w wyodrębnionej komórce, może być wyposażony w broń palną.

Art. 146 ust. 6 projektowanej ustawy stanowi delegację dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych, który w drodze rozporządzenia określi szczegółowe kryteria i tryb przydziału broni palnej oraz normy uzbrojenia.

Uprawnienia w zakresie prawa użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, obecnie przysługują wyłącznie funkcjonariuszom celnym pełniącym służbę w wyodrębnionych komórkach oraz pracownikom urzędów kontroli skarbowej zatrudnionym w tzw. grupach realizacyjnych kontroli skarbowej oraz w komórkach wywiadu skarbowego.

Ustawa określa w art. 142 ustawy przypadki zatrzymywania „statków”, oraz przeprowadzenia wobec nich kontroli. Ponadto, wskazano że dowódcy jednostek pływających mogą zatrzymywać statki lub wzywać do zastosowania się do wydanych poleceń. Jednocześnie w artykule tym określono uprawnienia jakie przysługują dowódcy jednostki pływającej podczas wykonywanej kontroli oraz w jakich sytuacjach dowódca jednostki pływającej może korzystać z tych uprawnień. Projektowane przepisy określają także jakie znaki sygnałowe i wizualne będą stosowane przez jednostki pływające w celu zatrzymania statków.

W przepisach tych określono zasady działania funkcjonariuszy na morskich wodach terytorialnych i morskich wodach wewnętrznych oraz zasady postępowania w przypadkach, gdy statek nie zatrzyma się do kontroli oraz zasady współpracy z jednostkami Straży Granicznej. Zasady szczegółowej współpracy obu wymienionych służb określi Rada

Ministrów w drodze rozporządzenia. Jednocześnie ustawa definiuje jednostki pływające, które nie podlegają kontroli.

Ustawa przewiduje delegację dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia w drodze rozporządzenia sposobu oznakowania jednostek pływających, który zapewni szybką ich identyfikację. Zmiana ta ma na celu zdefiniowanie podstaw prawnych do skutecznej ochrony granicy morskiej Polski jako granicy celnej Unii Europejskiej (obecnie obowiązujący art. 47 ustawy o Służbie Celnej)

5. Praca i służba w Krajowej Administracji Skarbowej

Stosownie do brzmienia art. 150 w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Podatkowej obowiązki wykonują pracownicy i urzędnicy korpusu służby cywilnej, funkcjonariusze oraz pracownicy do których mają zastosowanie przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych albo ustawy Kodeks pracy.

W art. 151 – 153 określono ogólne zasady dotyczące służby i pracy w KAS, w szczególności wskazując, że izba administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami stanowi jednostkę organizacyjną, której kierownikiem jest dyrektor izby administracji skarbowej.

Zasady wykonywania pracy w Krajowej Administracji Skarbowej uregulowano art. 154 – 156. W szczególności wskazano, że członkowie korpusu służby cywilnej zatrudnieni w izbie administracji skarbowej, realizujący zadania w urzędach administracji skarbowej podlegają naczelnikowi tego urzędu. Dla zabezpieczenia przestrzegania zasady instancyjności postępowania dyrektor izby administracji skarbowej nie może wydawać poleceń członkom korpusu służby cywilnej tej izby w indywidualnych sprawach w zakresie podstawowych zadań realizowanych przez naczelnika urzędu administracji skarbowej. W wybranych sprawach z zakresu prawa pracy stanowisko naczelnika urzędu jest wiążące dla dyrektora izby administracji skarbowej.

Przebieg służby w Służbie Celno-Skarbowej uregulowano w art. 157-206. Przyjęto, że stosunek służbowy funkcjonariusza powstaje w drodze mianowania. Przyjęcie kandydata do służby w KAS następuje po przeprowadzeniu postępowania rekrutacyjnego. W dalszych

przepisach szczegółowo uregulowano: przeniesienie, oddelegowanie, zawieszenie funkcjonariusza w pełnieniu obowiązków, zwolnienie ze służby oraz wygaszenie stosunku służbowego. W art. 197 znajdują się zapisy dotyczące czasu pełnienia służby przez funkcjonariuszy. W art. 198-206 umieszczono przepisy dotyczące stanowisk i stopni służbowych funkcjonariuszy. Określono sześć korpusów w Służbie Celno-Skarbowej.

1. szeregowych,
2. podoficerów,
3. aspirantów,
4. oficerów młodszych,
5. oficerów starszych,
6. generałów.

Ww. przepisy regulują również tryb mianowania na wyższy stopień służbowy.

W art. 207 – 228 szczegółowo określono obowiązki i prawa funkcjonariuszy. Uregulowano również zasady dokonywania ocen okresowych funkcjonariuszy, orzekania o zdolności fizycznej i psychicznej kandydata do pełnienia służby, umundurowania funkcjonariuszy. udzielania urlopów, przyznawania nagród i wyróżnień.

Rozdział 6 Działu V w art. 230-263 stanowi o uposażeniach i innych świadczeniach pieniężnych funkcjonariuszy, w tym nagrodach rocznych i jubileuszowych funkcjonariuszy.

6. Odpowiedzialność dyscyplinarna

Odpowiedzialność dyscyplinarna funkcjonariuszy za naruszenie obowiązków służbowych opisana została przepisami zawartymi w art. 264-286. Ww. przepisy szczegółowo regulują zagadnienia: zakresu odpowiedzialności, katalogu kar dyscyplinarnych oraz trybu prowadzenia postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego.

W art. 287 – 288 określono zasady rozpatrywania sporów o roszczenia funkcjonariuszy ze stosunku służbowego.

7. Kary pieniężne

W Dziale VII zawarte zostały przepisy regulujące zasady wymierzania przez organ KAS kary pieniężnej w wysokości do 10 000 zł w przypadku niedopełnienia obowiązków określonych w projektowanej ustawie, bądź w przypadku bezzasadnej odmowy wykonania czynności wynikających z wezwania tych organów. Rozdział ten określa katalog podmiotów w stosunku, do których kary te mogą być stosowane. Kara pieniężna nakładana jest w formie decyzji, od której ukaranemu przysługuje prawo wniesienia odwołania albo wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Do postępowania w sprawie nałożenia kary pieniężnej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy Ordynacji podatkowej. Kara pieniężna podlega ściągnięciu w trybie przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

8. Przepisy końcowe

W art. 290 określono, iż ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej wchodzi w życie w terminie i na zasadach określonych w ustawie – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej.